

действия утвърждават подчиненото отношение на жената, особено в голямото семейство. Позицията на младия мъж е по-благоприятна. Той е в дома на родителите си, правото обикновено е на негова страна, има много по-голяма свобода във всяко отношение. За приемането му от останалите като равен, трябва обаче да има и деца.

В традиционната ромска ценностна система индивидът е значим дотолкова, доколкото е част от семейството и най-важното за него е да изпълнява стриктно своите задължения. Главният приоритет за циганите/ ромите са родствените и икономически интереси на рода. Съпрузите съвместно трябва да създадат и опазят авторитета на своето семейство пред общността. Взаимоотношенията в семейството, в рода, в групата се регулират от вътреобщностните норми. В традиционната циганска/ ромска култура не съществуват понятия като лично пространство и време, личен живот. Всичко става пред погледа на другите. Страхът от посрамване, подигравки и клюки, ако се нарушат приетите правила, води до сливане на интимните и социални отношения в семейството. И въпреки че бракът е нормативно одобрен от общността, то роднините и комшиите (които в повечето случаи също роднини – по-близки или по-далечни) оказват силен контрол върху семейството и отношенията между съпрузите, между младите и старите.

Вътреобщностните норми определят и разпределението на джендър ролите, имуществените права, ритуалните обредности и др. Мъжете осигуряват престиж, изявяват се в публичния сектор на социалния живот. Те представляват семейството пред общността. "... При нас важи мъжкия закон. Може да е добре, може да е лошо, така е! Мъжът е този, който представя семейството, но винаги се съветва с жена си" (м., 61 г., кардараши, с. Александрово, Ямболско) (цит. по Конович, Ненов 2009: 46).

Както във всяко традиционно общество и тук мъжът е носител и защитник на семейния престиж пред групата и общността. Има абсолютната свобода. Като глава на семейството притежава авторитет и власт да взема решения. „По принцип мъжът командва в семейството. При нас жената е важно да слуша и да върши женската си работа, но на този етап на живот ний се съобразяваме с жените си. Не може едно време както е било да бъде и сега. Преди каквото кажеше мъжът – то е бяло, ама кат каже черно – черно става" (м., 61 г., кардараши, с. Александрово, Ямболско) (цит. по Конович, Ненов 2009: 46). Мъжът е този, който представя семейството, но се съветва с жена си. В същото време много отчетливо е изразено *уважението на жената към мъжа ѝ*. "Много ярко е изразено уважението на жената към мъжа ѝ, нещата не опират до показност, а до уважение..." (ж., 22 г., ерлии, София). Мъжът дава парите на жената, а тя решава как да се харчат. Фактът, че държи финансите в семейството ѝ дава официално непрява практическа